

Nr 169.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1931 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen och propositionen nr 220 gjorda framställningar angående rusdrycksmedlen samt statsskuldens amortering jämte i dessa ämnen väckta motioner.

(4:e avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlätna propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Kungl. Maj:t beträffande inkomsterna föreslagit riksdagen, bland annat: dels att under »skatter» upptaga nedan nämnda inkomstitlar med följande belopp:

Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i>	kronor	18,500,000
Rusdrycksförsäljningsmedel: <i>bevillning</i> :		
α Partihandelsbolag	»	9,000,000
β Detaljhandelsbolag	»	24,000,000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	»	40,000,000
Maltskatt, <i>bevillning</i>	»	17,500,000
Summa kronor		109,000,000,

dels ock att under titeln »i anspråk tagna kapitaltillgångar» upptaga, förutom andra poster, under »Statens produktiva fonder» och under rubriken »statsverkets fond av rusdrycksmedel» 5,433,232 kronor, under »fonden för statsskuldens amortering» 13,455,000 kronor samt under »statsverkets kassafond» 23,229,173 kronor.

Under utgifterna har Kungl. Maj:t dels i anslutning till förberörda framställning beträffande rusdrycksfonden föreslagit riksdagen att följande anslag skulle utgå av denna fond, nämligen:

Femte huvudtiteln.

Statens tvångsarbetsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	kronor	565,000
Bostadshus vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö, <i>reservationsanslag</i>	»	50,000
Utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	100,000
Frälsningsarméns räddningshem	»	10,000

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 6 saml. 85 häft. (Nr 169—171.)

Statens vårdanstalter för alkoholister vid Svartsjö och i Landskrona	kronor	42,000
Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	»	175,000
Restaurering av Venngarns slott, <i>reservationsanslag</i>	»	50,000
Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	90,000
Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, <i>förslagsanslag</i>	»	250,000
Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	5,000
Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter, <i>reservationsanslag</i>	»	75,000
Resor vid tvångsinternering av alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000
Interneringskostnader i vissa fall, <i>förslagsanslag</i>	»	4,000
Vissa arbeten vid erkända alkoholistanstalten Hemmet Älvgården, <i>reservationsanslag</i>	»	55,000
Sinnesslöanstalten i Lund (del av <i>reservationsanslaget</i> till hospitalsbyggnader)	»	1,300,000
Särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.	»	200,000
		Säger kronor 2,981,000

Sjunde huvudtiteln.

Särskilda åtgärder för bekämpande genom tullverkets försorg av olovlig införsel av spritdrycker m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	600,000
Resättning till vissa städer och köpingar för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel	»	1,401,732
Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000
		Säger kronor 2,041,732

Attonde huvudtiteln.

Undervisnings- och upplysningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	»	200,500
Föreläsnings- och instruktionsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	»	200,000
Främjande i övrigt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, <i>reservationsanslag</i>	»	10,000
		Säger kronor 410,500
		Summa kronor 5,433,232,

dels ock att till avbetalning å statsskulden för budgetåret 1931/1932 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 33,600,000 kronor, vilka finnas upptagna i en statsrådsprotokollet bifogad tabell, att utgå enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Ovannämnda under femte huvudtiteln äskade anslag till statens vård-

anstalt å Venngarn för alkoholister å 175,000 kronor och till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. å 90,000 kronor hava av riksdagen bestämts till 174,600 respektive 80,000 kronor. Till följd härav bör slutsumman 5,433,232 kronor sänkas med 10,400 kronor till 5,422,832 kronor.

Till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för förenämnda dag har departementschefen beträffande dispositionen av rusdrycksmedlen, fonden för statsskuldens amortering och statsverkets kassafond anfört följande (sid. 7--9):

»Enligt vad jag nyss angav, uppgår skattebudgetens utgiftssida till 785.⁹⁰ miljoner kronor. Om med denna siffra sammanställes nu nämnda totalbelopp av påräkneliga inkomster 749.²¹ miljoner kronor, framgår därav, att ett ytterligare inkomstbelopp av 36.⁶⁹ miljoner kronor är erforderligt för budgetens balansering.

När det gäller att anskaffa medel för att täcka denna brist, har jag utgått ifrån att några skatteförhöjningar eller nya skatter ej böra ifrågasättas. Däremot synes det mig självfallet, att i ett läge sådant som det nuvarande de besparade tillgångar, som uppsamlats i statsverkets kassafond, böra bidra med ett avsevärt belopp. Jag anser detta så mycket mera på sin plats, som tvivelsutan fonden för närvarande är större än dess ändamål kräver och en alltför stor anhopning av besparade medel under gynnsammare statsfinansiellt läge alltid innebär en stark frestelse till statsutgifter, som måhända icke äro oundgängligen nödvändiga. Även med denna utgångspunkt måste det emellertid med hänsyn till det av mig förut berörda, befarade underskottet på löpande budget anses utslutet att av kassafondens tillgångar taga i anspråk hela det belopp, som erfordras för att täcka nyssnämnda underskott. Härvid bör jämväl beaktas, att de inkomstberäkningar, som nu göras för budgetåret 1931/1932, på grund av de ovissa faktorer, varmed man har att räkna, innefatta så många osäkerhetsmoment, att, även om försiktighet vid beräkningarna iakttages, icke heller nästa statsreglering kan förutsättas vara under alla förhållanden säkerställd. Skulle lågkonjunkturen bliva mera djupgående och av längre varaktighet, än man nu utgår ifrån, kunde ett alltför kraftigt grepp ur kassafonden medföra bekymmersamma konsekvenser för senare statsregleringar.

Under sådana omständigheter har jag ansett mig böra taga under övervägande spörsmålet om rusdrycksmedlens budgetära användning. Med tillämpning av de enligt 1926 års författning i ämnet gällande regler skall ett belopp av 75 miljoner kronor under nästa budgetår användas för allmänna budgetändamål, medan 33.⁶ miljoner kronor skola disponeras för avbetalning å statsskulden.

Frågan att använda rusdrycksinkomsterna för allmänna budgetändamål i större utsträckning än gällande förordning förutsätter väcktes redan i samband med framläggandet av fjolårets statsverksproposition av dåvarande chefen för finansdepartementet. Enär emellertid nämnda för-

ordnings giltighetstid utgår med budgetåret 1931/1932 och följaktligen frågan i allt fall måste inom kort bliva föremål för övervägande, avvisade min företrädare i ämbetet tanken på att då föreslå någon ändring i författningen.

Det skäl, som sålunda i fjol anfördes mot ett rubbande i förtid av den år 1926 fastslagna ordningen för rusdrycksmedlens användning, äger alltså giltighet. Härtill kommer, att frågan om den fortsatta avsättningen av medel till avbetalning å statsskulden synes mig böra ses i ett vidare sammanhang, nämligen i samband med spørsmålet om en omvärdering av det i statens affärsförvaltning nedlagda lånekapitalet och om en eventuell nedskrivning av oräntabla delar av sådant kapital. Förskjutningarna i penningvärdet, utvecklingen på kommunikationsväsendets område och inom det ekonomiska livet i övrigt hava medfört i olika hänseenden väsentligen förändrade förhållanden, vilka synas mig påkalla en undersökning över huvud taget av statens investeringar av lånekapital och detta kapitals nuvarande och framtida avkastning. En utredning i nu nämnda hänseenden lär med det snaraste böra igångsättas, så att densamma kan beräknas föreligga färdig till 1932 års riksdag. Slutligen må även påpekas, att åtskilliga frågor med betydande ekonomisk räckvidd stå på dagordningen, vilka frågor ej lära kunna undanskjutas någon längre tid. Detta synes utgöra en ytterligare anledning att icke nu föregripa spørsmålet om rusdrycksmedlens användning. Av samtliga dessa skäl har jag icke ansett mig böra föreslå någon ändring i 1926 års förordning. Jag förutsätter emellertid, att det för avbetalning å statsskulden avsedda beloppet tages i anspråk jämväl för den beslutade nedskrivningen av statens järnvägars lånekapital, utgörande för nästa budgetår 2.5 miljoner kronor.

I detta sammanhang tillåter jag mig bringa i erinran, att fonden för statsskuldens amortering vid ingången av nu löpande budgetår visade en behållning av 56.98 miljoner kronor. Enligt beslut av 1930 års riksdag skall ett belopp av 5.46 miljoner kronor av fondens medel tagas i anspråk för täckande av vissa förluster å lånemedelskapital. Frånräknas detta belopp, kvarstår i fonden en behållning av 51.52 miljoner kronor. Enligt gällande riksstat beräknas för innevarande budgetår ett tillskott till fonden av 21.88 miljoner kronor, och den för budgetåret 1931/1932 förutsatta avsättningen till fonden är enligt riksstatsförslaget upptagen till 28.08 miljoner kronor. Även om, på sätt jag senare i dag under »utgifter för kapitalökning» får tillfälle att vidare beröra, vissa betydande belopp skulle av fondens medel komma att tagas i anspråk för nedskrivning av icke räntabelt lånekapital, särskilt hos statens vattenfallsverk, synes betänklighet icke möta att för budgetens finansiering använda ett rimligt belopp ur fonden, i varje fall icke därest av fonden ej tages i anspråk mera än som motsvaras av anslag under den del av budgeten, som äsyftar utgifter för kapitalökning. Bortsett från det till avbetalning

å statsskulden avsedda beloppet samt avsättningen till rusdrycksmedelsfonden uppgå kapitalökningsanslagen å skattebudgeten till 13.46 miljoner kronor, fördelade sig med 4 miljoner kronor på statens affärsverksamhet, 2 miljoner kronor på fonden för statens aktier, 2.46 miljoner kronor på statens utlåningsfonder och 5 miljoner kronor på fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922. Till undvikande av nya eller höjda skatter föreslår jag, att i nuvarande budgetläge ett mot dessa anslag svarande belopp av 13.46 miljoner kronor tages i anspråk av amorteringsfonden.

Under förutsättning av bifall härtill skulle underskottet i statsregleringen nedbringas till 23.23 miljoner kronor. Detta belopp är icke större, än att det bör kunna täckas ur kassafonden. Jag förordar alltså, att av fondens tillgångar nämnda summa disponeras för budgetens balansering. Därmed skulle fonden — bortsett från den minskning som skulle bli följden i händelse av större eller mindre brist i löpande eller nästkommande statsreglering — nedbringas till omkring 50 miljoner kronor.»

I anledning av Kungl. Maj:ts förenämnda framställningar hava inom riksdagen väckts åtskilliga, till statsutskottet remitterade motioner.

Sålunda har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 101) av herrar *A. J. Bårg* och *Oscar Olsson* och den andra inom andra kammaren (nr 144) av herr *A. Olsson* i Gävle m. fl. hemställts,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag, att de under punkterna 30, 31, 32, 33 och 56 i femte huvudtiteln samt under punkten 25 i sjunde huvudtiteln upptagna anslagen å tillhopa 3,426,732 kronor skola utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel;

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag, att 13.46 miljoner kronor skola anvisas ur fonden för statsskuldens amortering;

att riksdagen måtte besluta, att de i föregående punkter upptagna beloppen — respektive 3,426,732 kronor och 13.46 miljoner kronor — skola anvisas av under budgetåret 1931/1932 inflytande rusdrycksmedel; samt

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t måtte låta företaga en ingående utredning, att föreläggas 1932 års riksdag, dels om rusdrycksmedlens användning i budgeten, dels om avsättning av rusdrycksmedel till rusdrycksmedels- och amorteringsfonderna samt dessa fonders framtida uppgifter.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 102) av herrar *J. Bergman* och *U. Leander* och den andra inom andra kammaren (nr 134) av herr *E. Ljunggren* hemställts, att riksdagen måtte avslå det i statsverkspropositionens finansplan ingående förslaget att för vissa där uppgivna budgetändamål taga i anspråk 13.46 miljoner kronor ur fonden för statsskuldens amortering.

Ytterligare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 103) av herrar *J. Bergman* och *U. Leander* och den andra

inom andra kammaren (nr 135) av herr *E. Ljunggren* hemställt, att riksdagen måtte besluta att för täckande av beräknat underskott i statsregleringen förutom de 23.23 miljoner kronor, som enligt statsverkspropositionens finansplan skulle tagas ur statsverkets kassafond, ytterligare taga i anspråk ett belopp av 8.46 miljoner kronor ur nämnda fond.

Slutligen har i en inom andra kammaren väckt motion, nr 123, av herr *C. Carleson* hemställt, att riksdagen måtte besluta, att 1 och 2 §§ i förordningen av den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, sådana dessa paragrafer lyda enligt däri åren 1926 och 1927 vidtagna ändringar, skola erhålla följande förändrade lydelse:

§ 1.

Statsverkets behållna inkomster av brännvinstillverkningskatt, rusdrycksförsäljningsmedel, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, maltskatt samt statsverket tillkommande medel i aktiebolaget Vin- & spritcentralens vinst ävensom den årliga ränteavkastningen å statsverkets fond av rusdrycksmedel skola, i den mån icke annorlunda av riksdagen beslutas, för varje räkenskapsår disponeras för statsregleringen.

§ 2.

Statsverkets fond av rusdrycksmedel är avsedd att användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling, varjämte bidrag ur fonden kunna lämnas för åtgärder till nykterhetens främjande.

I avseende å de av motionärerna till stöd för deras framställningar anförda skäl får utskottet hänvisa till motionerna.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 21 maj 1931 till riksdagen avlåten proposition nr 220 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag angående upptagande i riksstaten för budgetåret 1931/1932 av vissa inkomstitlar,

dels i nämnda riksstat beräkna bland annat inkomstiteln Fonden för statsskuldens amortering till 16,955,000 kronor,

dels ock i samma riksstat upptaga i anspråk tagna kapitaltillgångar av statsverkets kassafond till vad som erfordras för att täcka det belopp, för närvarande beräknat till 31.83 miljoner kronor, varmed utgifterna eljest skulle komma att överstiga inkomsterna.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har i avseende å här ovan angiven del av förslaget anført följande:

»Då enligt de nu verkställda beräkningarna skattebudgetens utgiftssida

— bortsett från anslagen att täckas med automobilskattemedel — skulle komma att överstiga budgetförslagets motsvarande slutsumma med 7.4 miljoner kronor, medan inkomsterna — frånsett automobilskattetitlarna — böra beräknas 4.7 miljoner kronor lägre än i statsverkspropositionen, skulle följaktligen bristen i allmänna skattebudgeten för närvarande kunna uppskattas till i runt tal 12.1 miljoner kronor.

Vid överbägande av frågan om anvisande av utväg att täcka denna brist har jag liksom vid framläggandet av finansplanen i årets statsverksproposition utgått ifrån att under nuvarande förhållanden på det ekonomiska området skatteförhöjningar eller nya skatter böra undvikas. Jag har därför närmast undersökt, huruvida — utöver vad i statsverkspropositionen föreslagits — tillgängliga medelsreserver kunna för ändamålet anlitas.

Med avseende härå må till en början erinras därom, att, såsom förut påpekats, enligt statsverkspropositionen ett belopp av 13,455,000 kronor, motsvarande utgifter för kapitalökning, föreslagits skola disponeras ur fonden för statsskuldens amortering. På liknande sätt lærer det ytterligare belopp av 3.50 miljoner kronor, som nu under kapitalökningsbudgeten beslutats till förslag för inköp av smågatsten och som, enligt vad jag nyss nämnde, lærer böra täckas av andra statsinkomster än lånemedel, kunna tagas i anspråk av nämnda fonds tillgångar. Ifrågavarande inkomstitel skulle sålunda i riksstaten beräknas till 16,955,000 kronor.

För täckande av återstående brist i budgetförslaget, i runt tal 8.6 miljoner kronor, föreslår jag, att kassafonden anlitas. Vid tiden för statsverkspropositionens framläggande ansåg jag visserligen, att bidraget ur denna fond borde begränsas till ungefär det belopp av 23.23 miljoner kronor, som därvid föreslogs. Jag förutsatte emellertid då, att fonden skulle komma att utsättas för en kännbar påfrestning för täckande av brist i löpande statsreglering. Enligt de av mig nu lämnade, nya beräkningarna är ställningen härutinnan gynnsammare än man tidigare vågat utgå ifrån. Med hänsyn härtill torde kassafonden i själva verket, även om därifrån tages i anspråk vad jag nu föreslår i ytterligare tillskott för finansiering av nästkommande statsreglering, icke komma att nedbringas till lägre belopp än jag vid tiden för statsverkspropositionens framläggande räknade med.

Med det av mig nu ifrågasatta ytterligare tillskottet av cirka 8.6 miljoner kronor skulle bidraget från kassafonden till nästkommande budgets finansiering stiga från 23.23 miljoner till 31.83 miljoner kronor. Då kassafondens vid ingången av innevarande budgetår icke disponerade tillgångar utgjorde 73.76 miljoner kronor, skulle alltså fonden — bortsett från den påkänning, som kan bliva följden av en mindre brist i löpande statsreglering — nedbringas till omkring 41.93 miljoner kronor. Givetvis bör hinder ej möta att låta det här angivna beloppet av 31.83 miljoner kronor, varmed kassafonden skulle bidra till nästa statsreglering, i

anledning av den fortsatta anslagsbehandlingen vid innevarande riksdag undergå smärre jämkningar uppåt eller nedåt. Med hänsyn till det ovissa läget och till kommande statsregleringar finner jag det däremot icke tillrådligt att i väsentligen större utsträckning anlita fonden för budgetens finansiering.

I detta sammanhang må omnämnas, att jag ansett mig böra taga under förnyat övervägande, huruvida i nuvarande budgetläge en större andel av inflytande rusdrycksmedel borde kunna få disponeras för allmänna budgetändamål än det belopp av 75 miljoner kronor, som enligt 1926 års författning i ämnet för nästa budgetår står till förfogande för sådant ändamål. I avseende härå anförde jag vid statsverkspropositionens framläggande, att motsvarande fråga dryftats redan i fjolårets statsverksproposition, men att dåvarande chefen för finansdepartementet ställt sig avvisande mot tanken att i förtid ändra den år 1926 fastslagna ordningen för rusdrycksmedlens användning. Samma skäl ägde alltjämt giltighet. Därjämte tillfogade jag, att frågan om den fortsatta avsättningen av medel till avbetalning å statsskulden — vartill de överskjutande inkomsterna av rusdrycksacciserna för närvarande så gott som uteslutande disponeras — syntes mig böra ses i ett vidare sammanhang, nämligen i samband med spörsmålet om en omvärdering av det i statens affärsförvaltning nedlagda lånemedelskapitalet och om en eventuell nedskrivning av oräntabla delar av sådant kapital, varom utredning med det snaraste syntes böra komma till stånd. Förut i dag har Kungl. Maj:t fattat beslut om igångsättande av utredning i nu angivna syfte. Utredningen är avsedd att så bedrivs, att det skall bliva möjligt att på grundval därav vid höstens statsregleringsarbete överblicka behovet av fortsatta avsättningar till fonden för statsskuldens amortering för täckande av eventuellt erforderliga nedskrivningar av statens lånemedelskapital. Under sådana omständigheter synes det mig icke ändamålsenligt att utan avvaktan på denna utrednings slutförande ändra gällande ordning på förevarande område. De svårigheter, som säkerligen komma att möta vid uppgörande av statsregleringsförslaget för budgetåret 1932/1933, utgöra ytterligare ett skäl att tills vidare hålla olika utvägar öppna, då möjlighet nu i alla fall föreligger att utan skatteökning åstadkomma balans i budgeten för nästa statsregleringsår.»

*Utskottets
yttrande.*

Då samtliga ovanberörda frågor stå i det förhållande till varandra, att de böra behandlas i ett sammanhang, och desslikes äro av den betydelse, att deras avgörande synes böra ske, innan riksdagen beslutar angående statsregleringen i dess helhet, har utskottet ansett sig böra för riksdagen nu framlägga särskilt utlåtande i ämnet. Härvid lärer dock böra undantagas frågan om dispositionen av statsverkets kassafond för så vitt denna är avsedd att användas såsom regleringspost för täckande

av den brist, som vid statsregleringens slutliga uppgörande må komma att uppstå.

Vidare bör märkas, att utgångspunkten för såväl Kungl. Maj:ts som utskottets förslag är, att rusdrycksmedlen komma att upptagas i enlighet med Kungl. Maj:ts beräkning till 109 miljoner kronor. Då beslut angående denna inkomsttitel, vars behandling ankommer på bevillningsutskottet, ännu icke föreligger, läser statsutskottet böra erhålla bemyndigande att beträffande avsättningen till fonden för statsskuldens amortering göra den jämkning i det härför avsedda beloppet, som må påkallas av eventuell ändring i det av Kungl. Maj:t beräknade beloppet för rusdrycksmedlen.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag är byggt på den förutsättningen, att rusdrycksmedelsförordningens bestämmelser bibehållas oförändrade jämväl för nästkommande budgetår. Av inflytande rusdrycksinkomster, 109 miljoner kronor, skulle härvid, på sätt i förordningen föreskrives, för budgetändamål få direkt disponeras 75 miljoner kronor. Av återstoden skulle 0.4 miljon kronor tillföras rusdrycksmedelsfonden (för att tillsammans med inflytande räntemedel, 4.6 miljoner kronor, möjliggöra en föreskriven avsättning av 5 miljoner kronor) samt 33.6 miljoner kronor avsättas för statsskuldens amortering. Samtidigt skulle emellertid till budgeten återföras dels från rusdrycksmedelsfonden ett belopp av sammanlagt 5,422,832 kronor för täckning av vissa anslag för nykterhetsändamål och andra likartade ändamål, dels ock från fonden för statsskuldens amortering ett belopp av sammanlagt 16,955,000 kronor för täckning av kapitalökningsanslag av beskaffenhet att ej böra utgå av lånemedel.

På sätt i väckta motioner påvisats, kunna visserligen invändningar resas mot det sålunda tillämpade förfarings sättet, som bland annat budgettekniskt sett medför olägenheter i form av dubbelföringar å budgetens inkomst- och utgiftsidor, varigenom denna förlorar i överskådlighet och till sina slutsiffror förryckes.

Vid 1926 års revision av rusdrycksmedelsförordningen angavs emellertid uttryckligen, att de då antagna författningsbestämmelserna visserligen skulle vara av provisorisk natur men med giltighet för tiden fram till den 1 juli 1932. Redan på grund härav anser sig utskottet — i avslutning jämväl till 1930 års riksdags i frågan intagna ståndpunkt — böra avstyrka, att man nu vidtager någon författningsändring. Härmed torde böra anstå i avvaktan på slutförandet av den utredning, som igångsatts enligt Kungl. Maj:ts beslut av den 21 maj 1931 och varav resultatet torde komma att föreläggas 1932 års riksdag.

Ej heller i sak har utskottet funnit anledning frångå Kungl. Maj:ts förevarande förslag om anlåtande av rusdrycksmedlen för täckning av nästkommande budgetårs statsutgifter.

Av rusdrycksmedelsfonden skulle alltså, såsom nämnts, tagas i anspråk sammanlagt 5,422,832 kronor för skilda å 1931/1932 års budget beslutade

utgifter för nykterhetsändamål och därmed sammanhörande ändamål; erinras må att avsättningen till fonden för samma budgetår skulle uppgå till 5,000,000 kronor, varav 4,600,000 kronor utgöra räntemedel och 400,000 kronor övrig avsättning från rusdrycksmedelsinkomsterna. Från fonden för statsskuldens amortering skulle för täckning av kapitalökningsutgifter — däribland ett belopp av 3,500,000 kronor, som anvisats som förslag för inköp av gatsten — tagas i anspråk 16,955,000 kronor. Härvid bör dock beaktas, att av rusdrycksmedelsinkomsterna skulle som täckning för olika statsskuldsmorteringsanslag användas ej mindre än 33,600,000 kronor. Skillnaden mellan dessa båda summor — eller 16,645,000 kronor — utvisar det belopp, varmed rusdrycksmedlen i verkligheten skulle direkt bidra till statsskuldens amortering.

Av vad utskottet sålunda anfört följer, att utskottet ej kunnat biträda den av herr Carleson väckta motionen om vidtagande redan vid denna riksdag av vissa ändringar i rusdrycksmedelsförordningen liksom ej heller de förslag, som i övrigt motionsvis framställts om annan disposition av rusdrycksmedelsinkomsterna än den i statsverkspropositionen förutsatta.

Beträffande det av herrar Bärge och Oscar Olsson samt Olsson i Gävle m. fl. motionsvis framställda yrkandet om framställning hos Kungl. Maj:t rörande utredning angående rusdrycks- och statsskuldsmorteringsfonderna m. m., vill utskottet endast framhålla, att en dylik utredning numera på sätt ovan nämnts igångsatts.

Enligt utskottet från riksgäldskontoret tillhandakomna upplysningar bör beträffande titeln »Avbetalning å statsskulden» — vilken slutar på ett belopp av 33,600,000 kronor — i Kungl. Maj:ts förslag vidtagas den ändringen, att ett nytt anslag å 838,400 kronor uppföres för amortering av det nyupplagda 1931 års 4 procent lån, i följd varav omnumrering av övriga anslag bör ske samt förslagsanslaget till avsättning till fonden för statsskuldens amortering bör minskas med nämnda belopp 838,400 kronor till 27,238,100 kronor.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet, som i särskilt utlåtande denna dag framställer förslag beträffande avsättning till rusdrycksmedelsfonden, nu hemställa,

I) att riksdagen, med avslag å de av herrar Bergman och Leander, Ljunggren samt Carleson i ämnet väckta motionerna I:102 samt II:134 och 123 samt med avslag desslika å de av herrar Bärge och Oscar Olsson samt Olsson i Gävle m. fl. väckta motionerna I:101 och II:144, i vad sistnämnda båda motioner avse ändringar i Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må

a) under rubriken i anspråk tagna kapitaltillgångar i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga

1) under rubrik »statsverkets fond av rusdrycksmedel» 5,422,832 kronor;

2) under rubrik »fonden för statsskuldens amortering» 16,955,000 kronor;

b) till avbetalning å statsskulden för budgetåret 1931/1932 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 33,600,000 kronor, vilka finnas upptagna i bifogade tabell (Bilaga), att utgå enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel; dock att av statsutskottet må vidtagas den jämkning i anslaget för avsättning till fonden för statsskuldens amortering, med därav följande jämkning i ovan nämnda slutsumma, som kan föränledas av en ändrad beräkning av rusdrycksmedelstitlarna;

II) a) att ovan nämnda av herrar Bärge och Oscar Olsson samt Olsson i Gävle m. fl. väckta motioner I:101 och II:144, i vad de avse begäran om utredning rörande rusdrycks- och statsskuldsmorteringsfonderna ej må till någon riksdagens åtgärd föränleda;

b) att de av herrar Bergman och Leander samt Ljunggren väckta motionerna I:103 och II:135 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 maj 1931.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, Olof Olsson, Oscar Olsson, E. J. G. Rosén, E. A. Lundell, J. G. Walles, C. G. V. Hammar skjöld, D. A. Petré, K. E. Andersson i Eliantorp, O. A. Ernfors och A. Thelin;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund i Brattfors, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, S. Bengtsson i Norup, A. Åson Törnkvist i Karlskrona, G. Strindlund, P. M. Olsson i Blådinge, E. J. Wigforss, B. F:son Holmgren, J. Olofsson i Digernäs och O. Nilsson i Örebro.

Reservation

av herrar Rosén, Oscar Olsson och Wigforss.

Bilaga.

Tabell över anslagen till avbetalning å statsskulden.

		Att täckas av		Summa Kronor
		lånemedel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
A. Amortering å vissa lån.				
<i>Av staten upptagna obligationslån.</i>				
1	1886 års $3\frac{1}{2}$ % lån, förslagsanslag	874,215		
2	1890 » $3\frac{1}{2}$ % »	1,112,445		
3	1899 » $3\frac{1}{2}$ % »	690,840		
4	1931 » 4 % »	838,400	3,515,900	
<i>Av staten övertagna lån.</i>				
5	Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån.....	31,000		
Järnvägsaktiebolaget Malmö—Kon- tinentens obligationslån:				
6	Av år 1898.....	60,000		
7	» » 1902.....	29,000	89,000	
Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags obligationslån:				
8	Av $\frac{1}{7}$ 1896	86,000		
9	» $\frac{1}{9}$ 1896	22,000		
10	» år 1903	118,000	226,000	346,000
				3,861,900
B. Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital.				
1	Nedskrivning av statens järnvägars låneka- pital		2,500,000	2,500,000
C. Fonden för statsskuldens amortering.				
1	Avsättning till fonden för statsskuldens amortering, förslagsanslag		27,238,100	27,238,100
	Summa			33,600,000